

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-363/18

(objava odlomkov)

**Nippon Chemi-Con Corporation
proti
Evropski komisiji**

Sodba Splošnega sodišča (deveti razširjeni senat) z dne 29. septembra 2021

„Konkurenca – Omejevalni sporazumi – Trg elektrolitskih kondenzatorjev iz aluminija in tantala – Sklep o ugotovitvi kršitve člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP – Usklajevanje cen v celotnem EGP – Usklajeno ravnanje – Izmenjave občutljivih poslovnih informacij – Krajevna pristojnost Komisije – Pravica do obrambe in pravica do izjave – Nespremenljivost ukrepa – Enotna in trajajoča kršitev – Omejitev konkurence zaradi cilja – Smernice o načinu določanja glob iz leta 2006 – Vrednost prodaje – Obveznost obrazložitve – Sorazmernost – Enako obravnavanje – Resnost kršitve – Olajševalne okoliščine – Točka 37 Smernic o načinu določanja glob iz leta 2006 – Neomejena sodna pristojnost“

1. *Konkurenca – Globe – Znesek – Določitev – Sodni nadzor – Neomejena sodna pristojnost sodišča Unije – Obseg – Neomejena sodna pristojnost le glede določitve zneska naložene globe (členi 101, 261 in 263 PDEU; Uredba Sveta št. 1/2003, člen 31)*

(Glej točki 60 in 61.)

2. *Omejevalni sporazumi – Kompleksna kršitev z elementi sporazuma in usklajenega ravnanja – Enotna opredelitev kot „sporazum in/ali usklajeno ravnanje“ – Dopustnost (člen 101(1) PDEU)*

(Glej točke od 65 do 67.)

3. *Konkurenca – Pravila Unije – Ozemeljska veljavnost – Omejevalni sporazum med podjetji s sedežem zunaj Evropskega gospodarskega prostora, ki pa se izvaja in ima učinke na notranjem trgu – Prodaja kartelnega izdelka v Uniji – Pristojnost Komisije za uporabo pravil Unije o konkurenci – Dopustnost z vidika mednarodnega javnega prava – Posredovanje hčerinskih družb, zastopstev ali podružnic s sedežem zunaj Unije – Nevplivanje (člen 101 PDEU; Sporazum EGS, člen 53)*

(Glej točke od 73 do 82.)

4. *Konkurenca – Upravni postopek – Spoštovanje pravice do obrambe – Vpogled v spis – Obseg – Pravočasen vpogled v celoten spis – Obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki vsebuje začasno zaupne podatke – Neobstoj kršitve pravice do obrambe*
(člen 101 PDEU; Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 41(2)(a); Uredba Sveta št. 1/2003, člen 27(1))

(Glej točke od 86 do 88 in od 95 do 101.)

5. *Konkurenca – Upravni postopek – Spoštovanje pravice do obrambe – Vpogled v spis – Obseg – Zavrnitev posredovanja dokumenta – Posledice – Nujnost razlikovanja med obremenilnimi in razbremenilnimi dokumenti glede dokaznega bremena, ki ga nosi zadevno podjetje*
(člen 101(1) PDEU; Uredba Sveta št. 1/2003, člen 27(2); Obvestilo Komisije 2005/C 325/07, točka 27)

(Glej točke 89, 91 in od 111 do 120.)

6. *Konkurenca – Upravni postopek – Spoštovanje pravice do obrambe – Obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah – Predložitev dodatnih dokazov po poslanem obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah – Pošiljanje dopisa o ugotovljenih dejstvih – Dopustnost – Pogoji*
(člen 101 PDEU; Obvestilo Komisije 2011/C 308/06, točki 110 in 111)

(Glej točke od 122 do 128.)

7. *Konkurenca – Upravni postopek – Sklep Komisije o ugotovitvi kršitve – Dokazno breme Komisije, da dokaže kršitev in njeno trajanje – Način dokazovanja – Opiranje na skupek indicev – Potrebna stopnja dokazne vrednosti glede posamičnih indicev – Dopustnost skupne presoje skupka indicev*
(člen 101 PDEU)

(Glej točke od 147 do 152.)

8. *Konkurenca – Upravni postopek – Sklep Komisije o ugotovitvi kršitve – Uporaba izjav drugih podjetij, ki so sodelovala pri kršitvi, kot dokaznih sredstev – Dopustnost – Dokazna vrednost prostovoljnih izjav, ki so jih dali glavni udeleženci omejevalnega sporazuma, da bi se za njih uporabilo Obvestilo o prizanesljivosti*
(člen 101 PDEU; Obvestilo Komisije 2006/C 298/11)

(Glej točke od 158 do 162 in od 171 do 177.)

9. *Konkurenca – Upravni postopek – Sklep Komisije o ugotovitvi kršitve – Način dokazovanja – Uporaba edinega dokaza – Dopustnost – Pogoji – Uporaba za izjave, ki so jih v okviru Obvestila o prizanesljivosti kot dokaz predložila druga podjetja, ki so sodelovala pri kršitvi*
(člen 101 PDEU)

(Glej točke od 163 do 170.)

10. *Omejevalni sporazumi – Usklajeno ravnanje – Pojem – Usklajevanje in sodelovanje, ki nista združljiva z obveznostjo vsakega podjetja, da samostojno določi svoje ravnanje na trgu – Izmenjava informacij med konkurenti – Protikonkurenčni cilj ali posledica – Domneva – Pogoji*
(člen 101(1) PDEU)

(Glej točke od 188 do 192, od 195 do 197 in 256.)

11. *Omejevalni sporazumi – Usklajeno ravnanje – Pojem – Nujnost vzročne zveze med usklajevanjem in ravnanjem podjetij na trgu – Domneva obstoja te vzročne zveze*
(člen 101(1) PDEU)

(Glej točki 193 in 194.)

12. *Omejevalni sporazumi – Prepoved – Kršitve – Sporazumi in usklajena ravnanja, ki pomenijo enotno kršitev – Pripis odgovornosti za celotno kršitev enemu podjetju – Pogoji – Kršitvene prakse in ravnanja, ki se umeščajo v celovit načrt – Presoja – Merila – Prispevanje k edinemu cilju kršitve – Nujnost medsebojnega dopolnjevanja očitanih ravnanj – Neobstoj*
(člen 101 PDEU)

(Glej točke od 310 do 317, 320, 332 in 350.)

13. *Konkurenca – Upravni postopek – Sklep Komisije o ugotovitvi kršitve – Dokazno breme Komisije, da dokaže kršitev in njeno trajanje – Obseg dokaznega bremena – Enotna in trajajoča kršitev – Neobstoj dokaza o nekaterih določenih obdobjih celotnega obravnavanega obdobja – Nevplivanje*
(člen 101 PDEU)

(Glej točke 351, 352, 372 in 373.)

14. *Omejevalni sporazumi – Škodovanje konkurenci – Merila presoje – Vsebina in cilj omejevalnega sporazuma ter ekonomski in pravni okvir njegovega razvoja – Razlikovanje med kršitvami zaradi cilja in kršitvami zaradi učinka – Namen strank sporazuma, da omejijo konkurenco – Nepotrebno merilo – Kršitev zaradi cilja – Zadostna škodljivost – Merila presoje*
(člen 101 PDEU)

(Glej točke od 403 do 414.)

15. *Konkurenca – Globe – Znesek – Določitev – Določitev osnovnega zneska – Določitev vrednosti prodaje – Metoda za izračun, opredeljena v smernicah – Referenčno leto – Zadnje celo leto kršitve*

(Uredba Sveta št. 1/2003, člen 23(3); Obvestilo Komisije 2006/C 210/02, točka 13)

(Glej točke od 432 do 434 in od 481 do 483.)

16. *Konkurenca – Globe – Znesek – Določitev – Določitev osnovnega zneska – Določitev vrednosti prodaje – Skupni promet zadevnega podjetja – Promet, ustvarjen z blagom, ki je predmet kršitve – Ločeno upoštevanje – Meje – Določitev vrednosti realizirane prodaje, ki je bila neposredno ali posredno povezana s kršitvijo – Merila*
(člen 101 PDEU; Uredba Sveta št. 1/2003, člen 23(3); Obvestilo Komisije 2006/C 210/02, točka 13)

(Glej točke od 434 do 438 in od 455 do 457.)

17. *Konkurenca – Globe – Sklep o naložitvi glob – Obveznost obrazložitve – Obseg – Možnost Komisije, da pri izračunu glob odstopi od smernic – Toliko strožje zahteve v zvezi z obrazložitvijo*
(člena 101 in 296 PDEU; Uredba Sveta št. 1/2003, člen 23(2); Obvestilo Komisije 2006/C 210/02, točka 37)

(Glej točke od 451 do 453.)

18. *Konkurenca – Pravila Unije – Kršitve – Pripis – Matična družba in hčerinske družbe – Gospodarska enota – Merila presoje – Domneva o odločilnem vplivu matične družbe na hčerinske družbe, ki so v celoti ali skoraj v celoti v njeni lasti – Izpodbojnost*
(člen 101 PDEU; Uredba Sveta št. 1/2003, člen 23(2)(a))

(Glej točke od 462 do 466.)

19. *Konkurenca – Globe – Znesek – Določitev – Diskrecijska pravica Komisije – Sodni nadzor – Neomejena sodna pristojnost sodišča Unije – Obseg – Uporaba Smernic o načinu določanja glob – Izključitev – Obveznost spoštovanja načela enakega obravnavanja*
(členi 101, 261 in 263 PDEU; Uredba Sveta št. 1/2003, člen 31; Obvestilo Komisije 2006/C 210/02)

(Glej točke od 514 do 519.)

Povzetek

Nippon Chemi-Con Corporation (v nadaljevanju: Nippon Chemi-Con) je družba s sedežem na Japonskem, ki izdeluje in prodaja elektrolitske kondenzatorje iz aluminija. Ima stoddstotni delež v družbi nemškega prava Europe Chemi-Con GmbH in stoddstotni delež v družbi ameriškega prava United Chemi-Con.

Komisija je s sklepom z dne 21. marca 2018¹ (v nadaljevanju: izpodbijani sklep) ugotovila, da je družba Nippon Chemi-Con kršila člen 101 PDEU zaradi sodelovanja pri sporazumih in/ali usklajenih ravnanjih, katerih namen je bilo usklajevanje cenovnih politik za dobavo elektrolitskih kondenzatorjev iz aluminija in tantala. Ugotovljena je bila odgovornost družbe Nippon Chemi-Con zaradi njenega neposrednega sodelovanja pri omejevalnem sporazumu od 26. junija 1998 do 23. aprila 2012 in naložena ji je bila globa.

Komisija je za določitev zneska navedene globe uporabila metodologijo iz Smernic o načinu določanja glob.²

Na prvem mestu, Komisija je določila osnovni znesek ob upoštevanju vrednosti prodaje elektrolitskih kondenzatorjev iz aluminija in tantala v zadnjem celem letu sodelovanja pri kršitvi, vključno s prodajo, ki so jo njene hčerinske družbe v stoddstotni lasti ustvarile v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP). Množitelj je bil uporabljen glede na trajanje kršitve. Ker horizontalni sporazumi o usklajevanju cen po svoji naravi spadajo med najresnejše kršitve člena 101 PDEU, je Komisija, na drugem mestu, določila 16-odstotni delež vrednosti prodaje, ki se uporabi na podlagi resnosti kršitve. Za zagotovitev dovolj odvračilnega učinka naložene globe je poleg tega uporabila še dodatni znesek v višini 16 %.

Družba Nippon Chemi-Con je zoper izpodbijani sklep vložila ničnostno tožbo, ki pa jo je deveti razširjeni senat Splošnega sodišča zavrnil.

Presoja Splošnega sodišča

Splošno sodišče je, prvič, zavrnilo tožbeni razlog družbe Nippon Chemi-Con, ki se nanaša na neobstoj krajevne pristojnosti Komisije za uporabo člena 101 PDEU, ker naj bi bilo protikonkurenčno ravnanje usmerjeno v Azijo in naj se ne bi izvajalo v EGP.

V zvezi s tem je Splošno sodišče opozorilo, da je uporaba člena 101 PDEU utemeljena, če se ravnanja, na katera se nanaša, izvajajo na ozemlju notranjega trga, in to ne glede na kraj začetka njihovega izvajanja. To merilo izvajanja omejevalnega sporazuma kot navezna okoliščina, ki ga povezuje z ozemljem Unije, je izpolnjeno že s prodajo kartelnega izdelka v Uniji, ne glede na to, kje so viri dobave in proizvodni obrati.

Vendar je Komisija ob poudarjanju, da so v obdobju kršitve udeleženci omejevalnega sporazuma, ki je imel svetovni obseg, prodajali elektrolitske kondenzatorje v EGP, izmenjevali informacije o evropskih strankah in usklajevali svojo trgovinsko politiko glede na nihanja menjalnega tečaja eura, navedla argumente v podporo sklepu, da se je omejevalni sporazum dejansko izvajal v EGP.

Drugič, Splošno sodišče je analiziralo tožbeni razlog družbe Nippon Chemi-Con, ki se nanaša na to, da naj Komisija ne bi dokazala obstoja enotne in trajajoče kršitve, ki bi zajemala vse elektrolitske kondenzatorje ves čas trajanja zatrjevane kršitve. V zvezi s tem je družba Nippon Chemi-Con natančneje trdila, da Komisija ni dokazala obstoja celostnega načrta in ni upoštevala heterogenosti industrije kondenzatorjev.

¹ Sklep Komisije C(2018) 1768 final z dne 21. marca 2018 v zvezi s postopkom izvajanja člena 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije in člena 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (zadeva AT.40136 – Kondenzatorji).

² Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2; v nadaljevanju: Smernice iz leta 2006).

Splošno sodišče je v zvezi z dokazovanjem obstoja celostnega načrta opozorilo, da se pojem „enotna kršitev“ nanaša na položaj, v katerem je več podjetij sodelovalo pri kršitvi, sestavljeni iz trajajočega ravnanja, z enim samim gospodarskim ciljem, in sicer izkriviti konkurenco. Zato lahko Komisija, kadar se različna dejanja zaradi istega cilja, s katerim se izkrivlja konkurenca na notranjem trgu, uvrščajo v „celosten načrt“, upravičeno pripiše odgovornost za ta dejanja glede na sodelovanje pri kršitvi kot celoti.

V zvezi s tem je Splošno sodišče ugotovilo, da je Komisija navedla vrsto dokazov v podporo svoji ugotovitvi, da so bili protikonkurenčni stiki med strankami v obdobju več let del skupnega načrta z enim ciljem. Komisija je dejansko dokazala, da so ti stiki zadevali določanje prihodnjih cen kondenzatorjev, ponudbo teh izdelkov in povpraševanje po njih ter v nekaterih primerih sklepanje, izvajanje in spremljanje dogovorov o cenah. Poleg tega je Komisija preverila, ali so navedeni stiki imeli skupne značilnosti glede udeležencev, narave in vsebinskega obsega pogovorov, ki so se prekrivali.

Splošno sodišče je poleg tega zavrnilo očitke družbe Nippon Chemi-Con, da kršitev – poleg dejstva, da je Komisija ni dokazala – zaradi heterogenosti kondenzatorjev in specifičnosti povpraševanja na različnih geografskih trgih ne more zajemati celotne prodaje elektrolitskih kondenzatorjev v EGP.

Uvodoma je opozorilo, da Komisiji za določitev izdelkov, ki jih zajema omejevalni sporazum, ni treba opredeliti zadevnega trga na podlagi ekonomskih meril. Člani omejevalnega sporazuma namreč sami določijo izdelke, ki so predmet njihovih pogovorov in usklajenih ravnanj. Poleg tega se izdelki, na katere se nanaša omejevalni sporazum, določijo na podlagi dokumentarnih dokazov o dejanskem protikonkurenčnem ravnanju v zvezi s posameznimi izdelki.

Glede na te elemente je Splošno sodišče ugotovilo, da je Komisija upravičeno štela, da enotna in trajajoča kršitev zajema vse elektrolitske kondenzatorje iz aluminija in tantala, kar je podkrepila z dokazi, da so vse protikonkurenčne izmenjave med udeleženci omejevalnega sporazuma zajemale elektrolitske kondenzatorje iz aluminija ali tantala, in celo oba izdelka, da so bili pogovori na več sestankih splošni in niso bili omejeni na nekatere podvrste elektrolitskih kondenzatorjev iz aluminija ali tantala, da udeleženci omejevalnega sporazuma v svojih izjavah podjetij niso uvedli nobene omejitve glede opredelitve kondenzatorjev, zajetih z omejevalnim sporazumom, in da je bila večina predstavnikov udeležencev omejevalnega sporazuma odgovorna za proizvodnjo obeh izdelkov in ne za paleta točno določenih izdelkov.

Tretjič, Splošno sodišče je zavrnilo očitke družbe Nippon Chemi-Con, da je Komisija v vrednost prodaje, upoštevno za izračun osnovnega zneska globe, neupravičeno vključila prodajo, ki sta jo ustvarili njeni hčerinski družbi v stoddotni lasti.

V zvezi s tem je najprej ugotovilo, da domneva nesamostojnosti hčerinskih družb, ki se je v sodni praksi razvila, da bi bilo mogoče ravnanje enega pravnega subjekta (hčerinske družbe) pripisati drugemu (matični družbi), velja tudi takrat, kadar gre, kot v obravnavanem primeru, za določitev vrednosti prodaje, upoštevne za izračun osnovnega zneska globe, ki se naloži matični družbi, ki je neposredno sodelovala pri kršitvi in ki je v obdobju kršitve v EGP prodajala izdelke, ki so predmet kršitve, prek svojih hčerinskih družb.

Ker pa je imela družba Nippon Chemi-Con v svojih dveh hčerinskih družbah stoddstotni delež, tako da so te tri družbe sestavljale isto gospodarsko enoto v smislu člena 101 PDEU, je Komisija upravičeno upoštevala znesek prodaje kondenzatorjev, ki jo je navedena gospodarska enota ustvarila v EGP, da bi določila vrednost prodaje, upoštevno za izračun osnovnega zneska globe, ki se naloži družbi Nippon Chemi-Con.